

Tadbirkorlik drayveri

2-betda o'qing

Hamshiraga pensiya tayinlandi

3-betda o'qing

INSON va qonun

2024-YIL
23-APREL
SESHANBA

№ 16
(1428)

www.hudud24.uz

@adolat_nashrlari

"ADOLAT" milliy huquqiy axborot markazi nashrlariga obuna bo'ling!

"Adolat nashrlari" telegram kanalida kuzating!

www.adolatmarkazi.uz [telegram.me/hudud24official/](https://t.me/hudud24official/) facebook.com/hudud24official/

Adliya vazirligi tizimi xodimlari mamlakatimizni yashil makonga aylantirishga astoydil bel bog'lab, ushbu xayrli ishlarga o'zlarining munosib hissalarini qo'shib kelmoqda.

ADLIYA BOG'I

Bo'stonliq tumanida tashkil etilgan daraxt ekish aksiyasi bunga yaqqol misoldir. Oqsoq ota soy hududida keng miqyosli ko'kalamzorlashtirish ishlariga start berildi. Vazirlik tomonidan 30 gektar yer maydoniga bodom, na'matak va boshqa bir qator manzarali va mevali daraxt ko'chatlari ekildi.

Ta'kidlash kerakki, daraxtlar havodagi zararli karbonat anhidridni yutib, o'rniga kislorod ishlab chiqaradi va bizning nafas olishimizga yordam beradi. Ular issiqda salqinlik beradi, atrof-muhitni shovqinlardan himoya qiladi. Aholi yashash punktlarida daraxtlar ekish, yashillikni yaratish va yangilash – doimiy jarayon, bunda asosiysi, niholni ekishda hududning xususiyatini, sug'orish, iqlimi, tuprog'ini hisobga olishdir. Bo'stonliq tumanida "Adliya bog'i" yaratishda ko'chat ekish jarayonlari

o'rmon xo'jaligi mutaxassislari hamda ekologlar ko'rsatmalariga asosan, daraxt ekish qoidalariga rioya etgan holda amalga oshirildi. Shuningdek, mazkur xayrli ishlar shu bilan yakuniga yetmaydi, "Adliya bog'lari" nafaqat bir kunda, balki doimiy ravishda o'z tartib-qoidasi bo'yicha parvarish qilinib boriladi.

Eslatib o'tamiz, o'tgan yili noyabr oyida Toshkentning Mirobod, Yakkasaroy, Yunusobod, Shayxontohur, Olmazor, Sergeli hamda Yangiheyot tumanlarida 3 gektardan ziyod yer maydonida "Yashil makon" umummilliy loyihasi doirasida "Adliya bog'lari" barpo etildi. Loyiha doirasida viloyat va tuman adliya organlari ham o'z hududlarida bog'lar barpo etib, 100 mingdan ortiq daraxt ko'chatlari ekildi.

O'z muxbirimiz

4-betda o'qing

Bolalar ombudsmani o'z imkoniyatlarini ifoda etishga ega bo'lmagan bolalar uchun ovozdir

5-betda o'qing

Investitsiyasiz iqtisodiyot rivojlanmaydi

Investitsiya siyosati iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlarini rivojlantirish, qo'llab-quvvatlash, markazlashgan investitsiya jarayonidan nomarkazlashgan investitsiya jarayoniga o'tish, ustuvor investitsion loyihalarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan mexanizm, uslublar yig'indisidir. To'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar esa mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda eng asosiy omillardan biri hisoblanadi.

6-betda o'qing

Tubsiz jarlik!

2 FAOLIYAT

TOVAR BELGISI NIMA?

Mamlakatimizda tadbirkorlikni, katta va kichik biznesni rivojlantirish, tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash eng ustuvor vazifalardan biriga aylangan. Tadbirkorlar o'z mahsulotlarini ichki va tashqi bozorda munosib o'rin tutadigan darajaga olib chiqishlari va sog'lom raqobat asosida qurilgan biznes muhitini shakllantirish orqali mamlakat iqtisodiyotini yanada rivojlantirishga keng imkoniyatlar yaratilmoqda.

Tovar belgisi tushunchasi, uning biznesni rivojlantirishdagi o'rni to'g'risida juda ko'plab ma'lumotlar mavjud. Aksariyat tadbirkorlarni tovar belgisi qanday ro'yxatga olinishi va ekspertiza jarayoni qay tartibda o'tkazilishi, talabnoma shakllantirish jarayonida nimalarga e'tibor qaratilishi kerakligi kabi savollar qiziqtirishi tabiiy.

Hozirgi kunda juda ko'plab talabnoma topshiruvchilar tomonidan yo'l qo'yilayotgan xato va kamchiliklar shuni ko'rsatmoqdaki, aksariyat tadbirkorlarimiz ushbu sohada qabul qilingan qonunlardan yetarli darajada xabardor emas. Aslida ushbu sohani tartibga solish va rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan bir nechta qonun hujjatlari mavjud. Ular yildan-yilga takomillashtirilib kelinmoqda.

Iste'molchilar va mahsulot yetkazib beruvchilar orasidagi munosabatlarni bozor tamoyillari asosida tartibga solishning bugungi bosqichi birmuncha yangilanish va o'rganishlarni talab qiladi. Shu boisdan ham, tovar ishlab chiqaruvchilarning ishlab chiqarish, sotish strategiyasini takomillashtirish, shuningdek, brending siyosatini, ya'ni tovar belgisi ishlab chiqish, uni ro'yxatdan o'tkazish, rivojlantirishni yo'lga qo'yish maqsadga muvofiq.

TADBIRKORLIK
DRAYVERI

fazoviy joylashgan uch o'lchamli obyekt, figuralar va chiziqlar hamda figuralarning kombinatsiyalaridan iborat hajmli belgilardan iborat. Bundan tashqari, pozitsion, tovushli, harakatli, yorug'likdan iborat bo'lgan, golografik, hidli belgilar ham mavjud. Biroq bunday turdagi tovar belgilari juda ham kam uchraydi.

Yana bir jihat belgi tasviridir. Talabnomada ko'rsatilgan belgining barcha qismlari va so'zlarini aniq va ravshan ko'rish imkonini beruvchi tasviri biriktirilishi kerak. Agarda belgi tasviri ushbu talabga javob bermasa, bu holat ekspertiza jarayonini qiyinlashtirishi, oqibatda arizachiga qaytadan so'rov-noma yuborilishiga olib keladi.

Tovar belgisini ro'yxatdan o'tkazish so'ralayotgan tovarlarning ro'yxatiga, ya'ni tovarlar yoki xizmatlarning xalqaro tasnifiga muvofiq guruhlangan bo'lishi kerak. Tovar belgilarini ro'yxatga olish uchun foydalaniladigan tovar va xizmatlarning xalqaro tasnifi 45 ta sinfdan iborat. 1-34 sinflar tovarlar uchun, 35-45-sinflar esa xizmat ko'rsatish sohalari uchun mo'ljallangan.

Shuningdek, talabnomada ko'rsatilgan belgining tarkibiy qismlari va har bir elementining to'liq ta'rifi keltirilgan bo'lishi lozim. Bunda arizachi belgi tasvirida foydalanilgan barcha grafik tasvirlar va (yoki) shakllarni so'z bilan ifodalab berishi kerak.

Belgi yoki uning qismlari transliteratsiyasi maydonida belgida keltirilgan barcha so'zlar lotin grafikasiga asoslangan o'zbek alifbosida keltirilishi lozim.

Talabnoma topshirilayotgan belgi rangli bo'lgan taqdirda, uning rangi yoki barcha ranglar birikmasi aniq ko'rsatiladi. Belgi tasvirida foydalanilmagan ranglar arizada keltirilmasligiga e'tibor qarotish zarur.

Agar talabnoma ishonch vakili yoki patent vakili orqali berilgan bo'lsa, qonunchilik hujjatlariga muvofiq rasmiylashtirilgan va uning vakolatlarini tasdiqlovchi ishonchnoma ilova qilinadi. Ishonchnomani topshirishda uning imzo qo'yilgan sanasi va amal qilish muddatlariga alohida e'tibor qilinishi talab qilinadi. Ishonchnoma talabnoma bilan bir vaqtning o'zida yoki talabnoma topshirilgan sanadan ikki oydan kechiktirilmay taqdim etiladi.

Mutaxassis sifatida barcha tadbirkorlarga tavsiyamiz shuki, o'z tovar belgisiga ega bo'lish tadbirkor uchun juda muhim! Mahsulot va xizmatlaringizni boshqa insofsiz raqobatchilarning soxta, kontrafakt tovar va xizmatlaridan farqlash va o'z xaridorlaringizni yo'qotmaslik uchun ham bu juda zarur. Boshqa raqobatchilar ichida o'z mahsulot va xizmatlaringizni ajratib ko'rsatish, iste'molchilar e'tiborini doimiy jalb qilish, iste'molchilar uchun sifatli mahsulot va xizmatlarni boshqa sifatsizlaridan ajratishda tovar belgisi muhim ahamiyat kasb etadi. Bir so'z bilan aytganda, tovar belgisiga bo'lgan guvohnoma biznesning nohalol raqobatning har xil turlaridan xavfsizligini va qonuniy himoyasini ta'minlab beradi.

Shavkatjon RASULOV,

Adliya vazirligi huzuridagi Intellektual mulk markazi davlat muassasasi yetakchi maslahatchisi

TOVAR BELGISINI
PATENTLASH

Umuman olganda, tovar belgisini patentlash majburiyat hisoblanmaydi. Lekin, biznesini kelajakda yaxshigina rivojlantirib, u orqali katta daromad topish va yangi natijalarga erishishni o'z oldiga qo'ygan har bir tadbirkor yoki kompaniya o'z tovar belgisiga ega bo'lishi o'zi uchun foydali.

Xo'sh, tovar belgisi nima uchun zarur? Aytaylik, qaysidir bir tadbirkor yangi biznes loyihani O'zbekiston miqyosida ilk marotaba yo'lga qo'ydi, biroq tovar belgisini ro'yxatdan o'tkazmay turib, o'z biznesiga sarmoyalar kiritish evaziga yanada kengaytira boshladi va o'z tovar belgisi aholi o'rtasida tarqalishiga erishdi. Ammo hech qancha vaqt o'tmay, uning atrofi-da paydo bo'lgan boshqa bir "tadbirkor" undan avvalroq mazkur tovar belgisini o'zining tovar belgisi sifatida ro'yxatdan o'tkazadi.

Aslida bu huquq guvohnoma egasiga o'zidan boshqa har qanday shaxsga yoki tashkilotga ushbu tovar belgisi ostida tovar ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish)ni taqiqlab qo'yilishini talab qiladi. Oqibatda, birinchi tadbirkor qancha vaqtini va mablag'ini

sarflaganiga qaramay, ushbu tovar belgisi ostida tovar ishlab chiqarishni (yoki xizmat ko'rsatishni) to'xtatishga majbur bo'ladi. Bu holatda tadbirkor qaysidir ma'noda juda qiyin bir vaziyatga tushib qoladi. Sababi, tovar belgisining ustuvorligi tovar belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma berilgan sanaga qarab belgilanadi. To'g'ri, balki u sud orqali o'zining tovar belgisini, o'z huquqlarini tiklab olishi mumkindir. Lekin bu ham o'ziga yara-sha alohida jarayonlarni, qo'shimcha kuch, sarmoya va vaqt talab qiladi. Eng qizig'i va achinarlisi, bu jarayonda sudda g'alaba qozonishni hech kim kafolatlamaydi.

QANDAY HUJJATLAR TALAB
QILINADI?

Xo'sh, tovar belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun qanday hujjatlar talab qilinadi? Tovar belgisini ro'yxatdan o'tkazish tartibi O'zbekiston Respublikasining 2001-yil 30-avgustdagi "Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to'g'risida"gi qonuni hamda Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 19-sentabrdagi "Tovar belgilari va xizmat ko'rsatish belgilarini ro'yxatdan o'tkazish bo'yicha davlat xizmatini ko'rsatishning ma'muriy reglamentini tasdiqlash to'g'risida"gi qaroriga muvofiq tartibga solinadi.

Tovar belgisini ro'yxatga olish jismoniy yoki yuridik shaxs tomonidan Sanoat mulki muhofazasi portaliga (ip.adliya.uz) talabnoma topshirish orqali amalga oshiriladi. Xizmatdan ushbu saytda ro'yxatdan o'tish yoki One ID tizimidagi ma'lumotlarni kiritish orqali foydalanish mumkin.

Talabnomani to'ldirishda quyidagi holatlarga e'tibor berilishi lozim. Birinchi navbatda, talabnoma beruvchining manzili ko'rsatilishi kerak. Tovar belgisi sifatida belgini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma beruvchining to'liq yashash manzili (respublika, viloyat, tuman, mahalla, ko'cha, uy raqami) aniq va to'liq holda keltirilishi kerak.

Talabnomada yozishmalar uchun manzilni ko'rsatish zarur. Ya'ni, talabnoma bo'yicha xat oluvchining nomi (yuridik shaxslar uchun) yoki ismi (jismoniy shaxslar uchun), shuningdek, to'liq joylashgan joyi (pochta manzili), telefon raqami, elektron pochtasidan kamida biri ko'rsatilishi zarur. Ushbu ma'lumotlar keyinchalik uchinchi shaxslar huquq egasi bilan bog'lanishi uchun zarur hisoblanadi.

Belgining turi ko'rsatilishi shart. Bunda tovar belgisi tuzilishidan kelib chiqib, arizachilar kerakli belgi turini to'g'ri tanlashlari lozim. Tovar belgisi o'zining tuzilish jihatidan kelib chiqib bir qator turlarga bo'linadi.

Jumladan, so'zli belgilar, tasviriy belgilar, tasviriy, so'zli, hajmli va boshqa elementlar kombinatsiyasidan tarkib topgan jamlama belgilar hamda

Yoshlar muammolari o'rganilmoqda

Samarqandda viloyat adliya boshqarmasi tomonidan yoshlarning muammolarini o'rganish, ularga huquqiy yordam ko'rsatishga qaratilgan chora-tadbirlar davom etmoqda.

2024-yilda yoshlarni otaliqqa olib ishlash tizimi yo'lga qo'yilib, 7 toifadagi yoshlar bilan ishlash namunasi yaratildi. Adliya boshqarmasiga viloyatdagi 136 ta mahallaning 33 ming nafardan ortiq yoshlari biriktirilgan bo'lib, adliya boshqarmasida yoshlar bilan ishlash shtabi tashkil qilindi. Ularning muammolari tuman, shahar, mahalla, xonadonbay shaklida o'rganilmoqda, adliya xodimlari aralashuvi bilan ijobiy yechim topmoqda.

Jumladan, Oqdaryo tuman adliya bo'limi tomonidan bugungacha qadar tumandagi 1 ming 400 nafardan ortiq yoshlar bilan uchrashuvlar o'tkazilib, ularning muammolari, qiziqishlari o'rganildi. "Mustaqillik" mahallasidagi 358 nafar yigit-qizlarning quvonch va tashvishlari ham adliya e'tiborida bo'ldi. Mazkur mahallada o'tkazilgan o'rganishlar davomida 1997-yilda tug'ilgan, I guruh nogironi T. Kubayevning yurolmasligi, nogironlar aravachasiga ehtiyoj borligi aniqlangan edi. Tuman adliya bo'limining sa'y-harakati bilan "Inson" ijtimoiy xizmatlar markazi bilan hamkorlikda fuqaroga zamonaviy, elektron boshqariladigan nogironlik aravachasi sovg'a qilindi.

Samarqand viloyat adliya boshqarmasi Axborot xizmati

Mukarram Narbayeva 1990-yildan buyon Sayxunobod tuman tibbiyot birlashmasiga qarashli yuqumli kasalliklar shifoxonasida hamshira bo'lib ishlaydi. Zararli va xavfli mehnat sharoitlarida ishlab kelayotgani sababli imtiyozli pensiya olishga haqli. Biroq, shu vaqtga qadar pensiya tayinlanmagan. Sayxunobod tuman adliya bo'limi tomonidan fuqaro M. Narbayevaning mazkur masala bilan bog'liq murojaati o'rganildi.

saqlanib qolinmagani, birgina 2022-yilda ish o'rnlari attestatsiya qilingani va murojaatchi mazkur ro'yxatda borligi aniqlandi.

"Fuqarolarning davlat pensiya ta'minoti to'g'risida"gi qonunning 12-moddasiga ko'ra, oxirgi ish joyidan qat'i nazar, mehnat sharoiti zararli va og'ir ishlarda to'liq ish kuni davomida band bo'lgan xodimlar ushbu qonunning 7-moddasida belgilangan yoshni 5 yilga qisqartirilgan holda pensiya olish huquqiga ega bo'ladi.

Vazirlar Mahkamasining 1994-yil 12-maydagi qarori bilan tasdiqlangan imtiyozli shartlarda yoshga doir pensiyaga chiqish huquqini beruvchi ishlab chiqarishlar, muassasalar, ishlar, kasblar, lavozimlar va ko'rsatkichlarning ro'yxatida sil (tuberkulyoz) va yuqumli kasalliklar bilan ishlovchi kichik va o'rta tibbiyot xodimlari ko'rsatib o'tilgan.

Yuqoridagilarga asosan tuman adliya bo'limi tomonidan fuqarolik ishlari bo'yicha Sirdaryo tumanlararo sudiga da'vo arizasi kiritildi. Sudning hal qiluv qarori bilan fuqaro M. Narbayevaning 1993-yildan 2022-yilga qadar tuman tibbiyot birlashmasiga qarashli yuqumli kasalliklar shifoxonasida zararli va xavfli mehnat sharoitlarida ishlaganlik fakti belgilandi.

Baxtiyor NAZAROV,

Sayxunobod tuman adliya bo'limi boshlig'i

HAMSHIRAGA PENSIYA TAYINLANDI

Ma'lum bo'lishicha, hamshira imtiyozli shartlarda yoshga doir pensiyaga chiqish huquqi borligi sababli Sayxunobod tuman Budjetdan tashqari pensiya jamg'armasiga bir necha marotaba murojaat qilgan. Biroq jamg'arma tomonidan imtiyozli ish o'rnlari attestatsiya varagi taqdim qilinmagani sababli unga rad javobi berilgan.

O'rganish davomida 2003-yildan 2012-yilga qadar, shuningdek, 2016-yilda birlashmada o'tkazilgan attestatsiya hujjatlari o'sha davrdagi xodimlarning aybi bilan

Chustlik yurtdoshimiz Qobiljon Qurbonov tuman IIB migratsiya va fuqarolikni rasmiylashtirish bo'limi tomonidan fuqarolik pasporti berilmayotganidan norozi bo'lib, tuman adliya bo'limiga murojaat qildi.

IIBdan norozi bo'lgan fuqaro adliya bo'limiga murojaat qildi

O'rganishda ayon bo'ldiki, tumanning "Tepaqo'rg'on" mahallasida yashovchi Q. Qurbonov 1964-yil 7-iyulda tug'ilgan. Bu xususda tuman FHDY bo'limi tomonidan tegishli tug'ilganlik to'g'risidagi guvohnoma berilgan. Keyinchalik – 1979-yilda Qobiljon aka tumandagi 16-o'rta maktabning 8-sinfini tamomlagan. Sobiq ittifoq (SSSR) davrida, aniqrog'i 1980-yil 20-sentabrda esa unga Chust tuman IIB tomonidan "III-ChA 5576662" raqamli pasport rasmiylashtirib berilgan.

Tuman FHDY bo'limi tomonidan 1988-yil 29-yanvarda berilgan nikoh tuzilgani to'g'risidagi guvohnomaga asosan fuqaro Zaynabjon Qurbonov bilan turmush qurgan. Turmushlari davomida, 1996-yilda qizi U. Qurbonova tug'ilgan. Ammo hanuzgacha Q. Qurbonovga O'zbekiston Respublikasi fuqarolik pasporti rasmiylashtirib berilmagan.

"Tepaqo'rg'on" mahallasi tomonidan berilgan ma'lumotga muvofiq, Qobiljon Qurbonov tug'ilganidan buyon mahallaning "Mo'nchoqtepa" ko'chasida yashab keladi. Bu xususda mahalla raisi X. Rajapov, hokim yordamchisi D. Abdullayev, xotin-qizlar faoli R. To'xtanazarovalar tomonidan dalolatnoma tuzilib, tasdiqlangan. Binobarin, tuman adliya bo'limi tomonidan Qobiljon Qurbonovning manfaatini ko'zlab, fuqarolik ishlari bo'yicha Chust tumanlararo sudiga da'vo ariza kiritildi.

O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 13-martdagi "O'zbekiston Respublikasining fuqaroligi to'g'risida"gi qonunining 6-moddasida, 2005-yil 1-yanvarga qadar O'zbekiston Respublikasida doimiy yashash joyi bo'yicha ro'yxatga olingan hamda muqaddam chet davlat fuqaroligida bo'lmagan shaxs xohish bildirgan taqdirda, O'zbekiston Respublikasining fuqarosi deb tan olinishi, shuningdek, o'zini O'zbekiston Respublikasining fuqarosi deb tan olish to'g'risidagi ariza bilan murojaat qilgan kunga qadar O'zbekiston Respublikasida kamida o'n besh yil doimiy yashab kelayotgan va mazkur davr mobaynida chet davlat fuqaroligida bo'lmagan shaxs O'zbekiston Respublikasining fuqarosi deb tan olinishi belgilangan. Ana shu asosga ko'ra, sud Q. Qurbonovning O'zbekiston Respublikasida doimiy yashaganlik faktini belgilash xususida hal qiluv qarori qabul qildi.

Azamat JO'RAYEV,

Chust tuman adliya bo'limi boshlig'i

BILASIZMI?

Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasi fuqarolari xorijga chiqish biometrik pasportini istalgan ichki ishlar organlari yoki 135 ta davlat xizmatlari markazlariga borgan holda olishlari mumkin.

XORIJGA CHIQISH PASPORTINI QAYERDAN OLISH MUMKIN?

Eng asosiysi, ushbu xizmatdan eksterritorial tamoyil asosida foydalanish imkoni mavjud.

Ya'ni, siz xizmat safari yoki biror yumush bilan Toshkentga yoxud respublikamizning boshqa hududiga bordingiz va u yerda sizga xorijga chiqish biometrik pasportiga zarurat tug'ildi. Avvalgidek, ro'yxatdan o'tgan joyingizdagi ichki ishlar bo'limiga qaytib bormaysiz. Vaqtingizni ham, naqdingizni ham sarflamay, hozir bo'lib turgan joyingizdagi davlat xizmatlari markaziga murojaat qilgan holda xizmatlardan foydalanishingiz mumkin.

Ma'lumot uchun: O'zbekiston Respublikasining fuqarolariga xorijga chiqish uchun biometrik pasport berish uchun to'lov miqdori BHMning 1 baravari (340 ming so'm)ni tashkil etadi.

Abduxoliq ABDIRAHIMOV,

Boysun tuman adliya bo'limi yuridik xizmat ko'rsatish markazi bosh yuriskonsulti

Kutubxonachining ustamasi undirildi

Hazorasp tumanidagi G'afur G'ulom mahallasida yashovchi fuqaro I.M. 2021-yilga qadar umumiy o'rta ta'lim maktabida kutubxonachi lavozimida faoliyat yuritib kelgan. Ammo ishlagan davri uchun unga ustama puli to'lanmagan. Bundan norozi bo'lgan kutubxonachi amaliy yordam berishni so'rab, tuman adliya bo'limiga murojaat qilgan.

Ushbu murojaat tegishli soha mutaxassislarini jalb qilgan holda o'rganilganda, Vazirlar Mahkamasining 1994-yil 29-sentabrdagi qarorining 23-bandi talabiga asosan kutubxonachiga ishlagan davri uchun jami 2 million 259 ming 40 so'm miqdoridagi ustama puli to'lanmagani aniqlandi.

Aniqlangan holat yuzasidan adliya bo'limi tomonidan tuman Maktabgacha va maktab ta'limi bo'limiga taqdimnoma kiritilib, fuqaro I.M.ga 2 million 259 ming 40 so'm miqdoridagi ustama puli undirib berildi.

Yashinbek BOLTAYEV,

Hazorasp tuman adliya bo'limi boshlig'i

4 JARAYON

Sog'lom avlod jamiyatning eng katta boyligi hisoblanadi. Binobarin, davlat sog'lom bolaning tug'ilishi va rivojlanishini ta'minlash uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi. Zero, kelajakni ishonib topshirish uchun har qanday jamiyat o'sib kelayotgan yosh avlodni qadrlashi lozim. Shu ma'noda aytganda, O'zbekiston BMTning 1989-yil 20-noyabrdagi "Bola huquqlari to'g'risida"gi Konvensiyasini 1992-yil 9-dekabrda ratifikatsiya qilgan.

BOLA HUQUQLARINI HIMOYA QILISH USTUVOR VAZIFAMIZ BO'LMOG'I LOZIM!

Keyinchalik – 2008-yil 7-yanvarda esa O'zbekiston Respublikasining "Bola huquqlari kafolatlari to'g'risida"gi qonuni qabul qilindi. Mazkur qonun asosida bola huquqlarini himoya qilish bo'yicha davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari belgilangan. Shuningdek, 2019-yil 22-aprelda bola huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini himoya qilishni yanada takomillash-tirish, bola huquqlarining kafolatlarini ta'minlash hamda ushbu sohadagi

xalqaro majburiyatlarni bajarishning ta'sirchan tizimini yaratish maqsadida Prezidentimizning "Bola huquqlari kafolatlarini yanada kuchaytirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori imzolandi. Natijada Oliy Majlisning Inson huquqlari bo'yicha vakili (Ombudsman) o'rinbosari – Bola huquqlari bo'yicha vakil lavozimi joriy etildi. Vakil BMTning Bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyasini bajarish strategiyasini va bola huquqlari masa-

lari bo'yicha boshqa hujjatlarni ish-lab chiqish hamda amalga oshirishda ishtirok etish huquqiga ega bo'ldi.

Darhaqiqat, bola huquqlari-ni ta'minlash ayni paytda global muammolardan biri bo'lib, uni hal etish bilan bog'liq masalalar jahon hamjamiyatining doimiy diqqat-e'ti-borida turibdi. Bu bejiz emas, albatta. Chunki yosh avlod jamiyat taraqqiyoti va istiqbolini ta'minlovchi yetakchi kuch hisoblanadi.

Bolaning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini buzilganda, shu jumladan, ota-ona (ulardan biri) yoki ota-onaning o'rnini bosuvchi shaxslar bolaga ta'minot, tarbiya va ta'lim berish bo'yicha majburiyatlarini bajarmaganda yoki lozim daraja-da bajarmaganda yoxud ota-onalik huquqlarini suiiste'mol qilganda, bola o'z huquqlari va qonuniy manfaat-lari himoya qilinishini so'rab, vasiylik va homiylik organiga, shuningdek boshqa davlat organlariga mustaqil ravishda murojaat qilishga haqli. Bunday murojaatlarni bola to'liq muomala layoqatiga ega bo'lmagani sababli ko'rib chiqmasdan qoldirishga yo'l qo'yilmaydi.

Mamlakatimizda bola huquqlari nechog'lik kafolatlanganligini Jinoyat kodeksining oilaga, yoshlarga va ax-loqqa qarshi jinoyatlar uchun tegishli javobgarlik belgilangani ham tas-diqlaydi. Chunonchi, voyaga yetma-

gan yoki mehnatga layoqatsiz shaxs-larni moddiy ta'minlashdan bo'yin tovlash, voyaga yetmagan shaxsni g'ayriijtimoiy xatti-harakatlarga jalb qilish, voyaga yetmagan bolalarni tilanchilik qilishga majbur qilish, o'n olti yoshga yetmagan shaxs bilan jinsiy aloqa qilish, ularga nisbatan uyatsiz-buzuq harakatlar qilish kabi jinoyatlar uchun qat'iy jazo choralarini belgilab qo'yilgan. Qolaversa, bolaning huquqi sudning asoslantirilgan qaroridan tashqari hech bir organ yoki mansabdor shaxs tomonidan chekla-nishi mumkin emas.

Yana bir gap. Ma'nan yetuk, jismo-nan sog'lom, har tomonlama barkamol avlodni voyaga yetkazish davlatning kuch-qudratini ta'minlaydigan muhim omillardan biridir. Shunday ekan, kuchli fuqarolik jamiyatiga asoslangan huquqiy-demokratik, ijtimoiy, dun-yoviy davlat qurish farzandlarimizning faol ishtiroki, qo'llab-quvvatlashi orqa-ligina to'laqonli amalga oshadi. Zero, chuqur bilimli, zamonaviy fikrlaydigan, intellektual rivojlangan va professional tayyorgarlikka ega bo'lgan o'g'il-qizlarni tarbiyalash buyuk kelajakni ta'minlash demakdir.

Azizbek BAZAROV,
Toshkent tumanlararo ma'muriy
sudi sudyasi,
Ubaydulla ALIYEV,
sudya yordamchisi

2019-yilda Prezidentimiz to-monidan milliy qonunchilikda bola huquqlarini ta'minlash sohasida xalqaro standartlar qoidalarini amalga oshirishga oid Oliy Majlisning Inson huquqlari bo'yicha vakili (ombuds-man) o'rinbosari – Bola huquqlari bo'yicha vakil lavozimini joriy etish taklifi ilgari surildi va bola huquqlari bo'yicha vakil lavozimi joriy etildi.

Bugungi kunda ko'plab jahon mamlakatlarida, jumladan, Yevropa, Lotin Amerikasi, Kanada, Isroil va Yangi Zelandiyada bolalar bo'yicha ombudsman instituti faoliyat ko'rsat-moqda. BMTning bola huquqlari qo'mitasi tomonidan olib borilgan bolalar huquqlarining xalqaro moni-toringi natijasida, qo'mita tomonidan O'zbekistonda bolalar huquqlarini himoya qilishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari mavjud emasligi ta'kid-langani. Shunday ekan, bolalar ombuds-mani instituti va bolalar ombudsmani to'g'risida qonun ishlab chiqilishi mamlakatimizda Bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyaning majburi-yatlari bajarilishining asosiy omilidir.

Xorijiy tajribalarga ko'ra, bola huquqlari bo'yicha ixtisoslashgan om-budsmanlar davlat boshqaruvida bola manfaatlarining ahamiyatini oshirish, bola huquqlari to'g'risidagi konvensi-yani huquqni qo'llash amaliyotiga joriy etish, bola shaxsiga hurmatni kuchay-

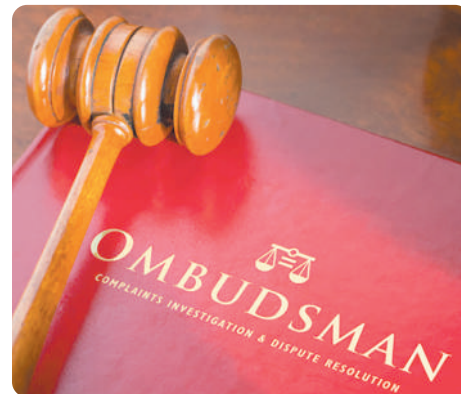
BOLALAR mamlakat kelajagidir. Bola huquqlari, erkinligi va qonuniy manfaatlarini ta'minlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Ta'lim olish, himoyalani, rivojlanish va bolalarning jamiyatda to'liq ishtirok etishi bolaning asosiy huquqlari hisoblanadi.

BOLALAR OMBUDSMANI

O'Z IMKONIYATLARINI
IFODA ETISHGA EGA
BO'LMAGAN BOLALAR
UCHUN OVOZDIR

tirish, davlat, ota-ona va ularning o'rnini bosuvchi shaxslar tomonidan bolaning sha'ni va qadr-qimmatini, huquqlari, qonuniy manfaatlarini hi-moya qilishga xizmat qiladi.

2024-yil 29-fevralda "O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Bola huquqlari bo'yicha vakili (Bolalar ombudsmani) to'g'risida"gi qonun qabul qilindi. Qonunning maqsadi Bola huquqlari bo'yicha Ombudsman insti-tutini tashkil etish va uning faoliyati bi-lan bog'liq jamoatchilik bilan aloqalar-ni tartibga solishdan iborat. BMTning Bola huquqlari to'g'risidagi konven-siyasi va O'zbekiston Respublikasida bolalar va yoshlar huquqlari to'g'risi-

dagi boshqa xalqaro hujjatlarning qoidalarini amalga oshirishga ko'mak-lashish ham mazkur qonunning asosiy maqsadlaridan biri sanaladi.

Qonunga ko'ra, bola huquqlari bo'yicha vakil (Bolalar ombudsma-ni) huquqni muhofaza qiluvchi va nazorat qiluvchi organlar, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar hamda mansabdor shaxslar tomonidan bola huquqlari to'g'risidagi qonunchilik-ka rioya etishlari ustidan parlament nazoratini amalga oshiradi. Vakil o'z vakolatini mustaqil ravishda amalga oshiradi, daxlsizlik huquqidan foyda-lanadi. Uni Oliy Majlis palatalarining roziligisiz jinoyi javobgarlikka tortish,

hibsga olish, qamoqqa olish yoki sud tomonidan tayinlanadigan ma'muriy jazoga tortish mumkin emas. Sayla-nish kuni yigirma besh yoshga to'lgan, kamida besh yil O'zbekiston Res-publikasi hududida muqim yashagan O'zbekiston Respublikasi fuqarosi Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palata-si tomonidan Bola huquqlari vakili lavozimiga saylanishi mumkin. Vakil bolaga nisbatan qiynoqqa solish va boshqa shafqatsiz, g'ayriinsoniy yoki qadr-qimmatni kamsituvchi muomala hamda jazo turlarini qo'llashning oldini olish bo'yicha choralar ko'radi.

"Bola huquqlari vakili (ombudsman) to'g'risida"gi qonunning tatbiq etili-shi jamiyatda bolalarning hayot sifati va huquqlarini himoya qilishga katta hissa qo'shishi mumkin. Jumladan, Ombudsman o'z shikoyatlarini ifoda etish imkoniyatiga ega bo'lmagan bo-lalar uchun ovoz bo'ladi. U har qanday huquq buzilishlari yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarning oldi-ni olish orqali bolalar huquqlari himoya qilinishi va hurmat qilinishini ta'min-laydi. Monitoring va hisobot berish orqali bolalar farovonligini yanada qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish uchun siyosatga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Laylo BAXROMOVA,
Toshkent davlat yuridik universiteti
talabasi

**Transport ustiga daraxt qulab tushsa,
zararni kim qoplaydi?**

Bugungi axborotlashayotgan zamonda aksariyat mamlakatlar xorijiy investitsiyalarni o'z iqtisodiyotini rivojlantirishning kafolati sifatida ko'rmoqda. Investitsiya siyosati iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlarini rivojlantirish, qo'llab-quvvatlash, markazlashgan investitsiya jarayonidan nomarkazlashgan investitsiya jarayoniga o'tish, ustuvor investitsion loyihalarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan mexanizm, uslublar yig'indisidir. To'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar esa mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda eng asosiy omillardan biri hisoblanadi.

INVESTITSIASIZ IQTISODIYOT RIVOJLANMAYDI

Prezidentimiz ta'бири bilan aytganda, "Investitsiya bo'lmasa, iqtisodiyot rivojlanmaydi". O'zbekistonda ham investitsiya sohasiga oid loyihalarning ko'paytirilishi, ushbu sohani tartibga solish maqsadida qonunlar qabul qilinishi, chet ellik investorlarning erkin faoliyat yuritishiga berilgan imkoniyatlar fikrimizning tasdig'idir.

Bu borada 2023-yil 11-sentabrdagi "O'zbekiston – 2030" strategiyasini 2023-yilda sifatli va o'z vaqtida amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Prezident qarori qabul qilindi. Mazkur qarorning ijrosini ta'minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasining "Mahalliy va xorijiy investorlarga berilgan preferensiyalar va imtiyozlarning yagona reyestrini shakllantirish to'g'risida"gi qarori qabul qilindi. Bu qarorga muvofiq, 2024-yil 1-iyuldan e'tiboran, mahalliy va xorijiy investorlarga berilgan preferensiyalar va imtiyozlarning turlari, muddatlari, tartibi va mas'ul organlarni o'z ichiga olgan "Yagona reyestr" yuritiladi. "Yagona reyestr"da mahalliy va xorijiy investorlarga berilgan preferensiyalar va imtiyozlarning turlari, shuningdek, davlat organlari va tashkilotlarining ushbu sohadagi faoliyatini tartibga solish va muvofiqlashtirish belgilangan.

Davlatlar o'zaro aynan bir turdagi investitsiyalarni jalb qilishda raqobatlashayotgani sababli to'g'ridan-to'g'ri chet el investitsiyalarini jalb qilish maqsadida, ular sarmoyalar kiritish uchun

oshkoralik va ochiqlikni ta'minlash bilan birga, kiritilayotgan investitsiyalarni himoya qilish uchun qo'shimcha kafolatlar va choralarni ham taklif etadilar. Bunday choralar bojsiz import va eksportga ruxsat beradigan erkin zonalar, to'g'ridan-to'g'ri subsidiyalar, soliq imtiyozlarini berish bo'lishi mumkin.

Xuddi shunday imtiyozlar va preferensiyalar davlatga chet el investitsiyalarini ko'proq jalb qilish maqsadida joriy etiladi. Shuning uchun ham O'zbekistonda "Yagona reyestr"ning joriy etilishi investitsiya sohasidagi keng ko'lami islohotlardan biridir.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2022-yilning yanvar-dekabr oylarida O'zbekiston Respublikasi bo'yicha jami 45214,9 milliard so'm asosiy kapitalga xorijiy investitsiyalar o'zlashtirildi. Ularning tarkibida to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar 37006,3 milliard so'mni, ya'ni 81,8 foizni tashkil etgan. Qolgan 8208,6 milliard so'm yoki 18,2 foizi boshqa xorijiy investitsiyalar hisobidan o'zlashtirilgan. Bu esa oldingi yillarga qaraganda, yuqori ko'rsatkich hisoblanadi. Bunga sabab – mamlakatimizda xorijiy investorlarga yaratilgan shart-sharoitlar, shuningdek, qulay investitsiya muhiti yaratilgani bois to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmi ko'paygan.

Shuningdek, 2022-2024-yillarga mo'ljallangan investitsiya dasturining loyihasida 1 trillion so'm miqdoridagi markazlashgan va markazlashmagan investitsiyalar, jumladan, 41,4 milliard AQSh dollari miqdoridagi xorijiy investitsiyalar o'zlashtirilishi, 230 ta yangi ishlab chiqarish quvvati va 50 mingdan ziyod ish o'rnini yaratish nazarda tutilmoqda.

Xulosa va tahlillar shuni ko'rsatadiki, investitsiya faoliyati hozirgi zamon talablariga javob beruvchi, yangi ilg'or innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish va uni asoslash, ularni moddiy-texnik va moliyaviy ta'minlashdir. Buning natijasida, barpo etilayotgan soha faoliyatini moliyalashtirish orqali investorlarning yuqori foyda olishga erishish imkoniyatlarini vujudga keltiradi. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar buning yorqin dalilidir.

2024-yil 1-iyuldan boshlab mahalliy va xorijiy investorlarga berilgan preferensiyalar va imtiyozlarning tartibini o'z ichiga olgan "Yagona reyestr" yuritilishi ham investorlarni jalb qilishga qaratilgan. Bu yangilik investitsiya sohasini tartibga solishda, tizimlashtirishda muhim o'rin tutadigan loyiha hisoblanadi. Milliy va xorijiy investitsiyalarni O'zbekistonning istiqbolli sohalariga yo'naltirishga katta e'tibor qaratilayotgani esa iqtisodiyotimizni rivojlantirishning asosi bo'lib xizmat qilmoqda.

Mahbuba JO'RABOYEVA,
Toshkent davlat yuridik universiteti talabasi

Bugungi kunda insoniyat faoliyatining qisqarishiga sabab bo'layotgan zamonaviy texnologiyalardan biri bo'lgan "sun'iy intellekt" jamiyatning barcha sohalariga yashin tezligida kirib kelmoqda.

Sun'iy intellekt norma ijodkorligi faoliyatida

Sun'iy intellekt – bu o'z muhitini sezish va maqsadlariga muvofiqiyatli erishish imkoniyatlarini maksimal darajada oshirish uchun choralar ko'rish, ma'lumotlarni o'rganish va rivojlanish jarayonida moslashadigan tarzda sharhlash va tahlil qilish qobiliyatiga ega tizim bo'lib, uning haqiqiy qiymati faqat amaldagi ma'lumotlarni taqdim etganda amalga oshirilishi mumkin.

Davlat idoralarida ish yuklamasining tobora oshib borishi o'z navbatida norma ijodkorligi subyektlari tomonidan qonunchilik hujjatlarini ishlab chiqish faoliyatida ham "sun'iy intellekt"dan foydalanishga zaruriyat tug'dirmoqda.

Shunga ko'ra, Prezidentimizning 2021-yil 17-fevralda qabul qilingan "Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bilan ma'lumotlarni qayta ishlashda davlat organlarining samaradorligini oshirish uchun sun'iy intellekt texnologiyalaridan keng foydalanish ustuvor yo'nalishlardan biri etib belgilandi.

TEXNOLOGIYAGA ISHONIB BO'LMAYDI

Asosiy masala, "sun'iy intellekt"ni norma ijodkorligining aynan qaysi bosqichida foydalanishdadir.

Norma ijodkorligi faoliyati normativ-huquqiy hujjatlarining loyihasini ishlab chiqish, jamoatchilik muhokamasi, idoralararo kelishuv, ekspertizadan o'tkazish va loyihani qabul qilish bosqichlarini qamrab oladi.

Bizningcha, qonunchilikning muhim bosqichi hisoblangan normativ-huquqiy hujjat loyihalarini ishlab chiqish va ularni ekspertizadan o'tkazish bosqichlarida "sun'iy intellekt"dan foydalanib bo'lmaydi.

Ya'ni, normalar ijtimoiy munosabatlarni tartibga soluvchi va huquqiy oqibatlarini keltirib chiqaruvchi vositalar hisoblangani sababli, bunday tusdagi muhim

hujjatni texnologiyaga ishonib bo'lmaydi.

"Sun'iy intellekt"ni normativ-huquqiy hujjat loyihalarini tayyorlash jarayonini soddalashtirishda qo'llash mumkin. Masalan, qonunchilik bilan ishlash muddatlarini belgilash va rioya etilishini nazorat qilishda, normativ-huquqiy hujjatlarda imloviy va texnik xatolarni topishda, tarjima qilingan loyiha matnlari o'rtasida tafvutlarni aniqlashda, loyiha matnlarini qonunchilik texnikasi talablariga muvofiqlashtirishda "sun'iy intellekt"dan foydalanish maqsadga muvofiq.

Bu borada Oliy Majlis palatalari tomonidan tasdiqlangan "Qonun ijodkorligi faoliyati bo'yicha" dasturda ham qonun loyihalarini tayyorlash jarayoniga oid muayyan texnik bosqichlarni soddalashtirishda, shu jumladan, qonunchilik texnikasi talablariga moslashtirishda elektron dastur imkoniyatlaridan foydalanishni yo'lga qo'yish masalalari belgilandi.

Demak, sun'iy intellektni norma ijodkorligi faoliyatining quyidagi bosqichlarida qo'llash maqsadga muvofiq:

- ☑ norma ijodkorligi faoliyatiga oid texnik tartib-taomillar, ya'ni normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini texnik jihatdan rasmiylashtirish va qonunchilik texnikasiga muvofiqlashtirish, rasmiy e'lon qilishning muayyan bosqichlarida sun'iy intellekt-dan unumli foydalanish;
- ☑ norma ijodkorligi faoliyatini monitoring qilish, ya'ni normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilishning belgilangan talablariga rioya etilishini nazorat qilishda;
- ☑ normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarining jamoatchilik muhokamasida bildirilgan fikr-mulohazalarni umumlashtirish va loyiha ishlab chiquvchiga taqdim etish;
- ☑ normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini matnlarida imloviy va texnik xatolarni topib, to'g'rilashda;
- ☑ normativ-huquqiy hujjatlar loyihasi matnlarini tarjima qilish va tarjima qilingan matnlar o'rtasida tafvutlarni aniqlashda.

Azizjon XO'JANAZAROV,
Toshkent davlat yuridik universiteti katta o'qituvchisi

6 SUD ZALIDAN

2023-yil 21-dekabrda Prezidentimizning “Oilalarni mustahkamlash va xotin-qizlarning faolligini oshirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori qabul qilindi. Mazkur qarorga asosan 2024-yil 1-fevraldan e‘tiboran fuqarolik ishlari bo‘yicha Samarqand shahar, Namangan tumanlararo va Mirzo Ulug‘bek tumanlararo sudlarining 2 nafardan sudyasini oilaviy nizolarni ko‘rish bo‘yicha ixtisoslashtirgan holda ushbu sudlarda “Oila sudyalari”ni tashkil etish belgilangandi.

OILA SUDYALARI
FAOLIYATIGA NAZAR

Farg‘ona vodiysi miqyosida oila sudyalarning aynan fuqarolik ishlari bo‘yicha Namangan tumanlararo sudi tarkibida tashkil etilishining boisi shundaki, so‘nggi yillarda Namangan shahri hududida 2 ta – Davlatobod va Yangi Namangan tumanlari tashkil etildi. Aholi soni ham 800 ming kishidan oshdi. Kelgusida shahar aholisi 1 million nafarga yetadi. Binobarin, yaqin yillarda shahar tarkibida yana 3 ta tuman tashkil qilish ko‘zda tutilmoqda.

Aholi sonining o‘sib borishi, o‘z navbatida, fuqarolik ishlari bo‘yicha sudlarga kelib tushayotgan oilaviy nizolar bilan bog‘liq da‘vo arizalar sonining oshishiga ham sabab bo‘lmoqda. Fuqarolik ishlari bo‘yicha Namangan tumanlararo sudi tomonidan 2000-2023-yillar davomida ko‘rib chiqilgan oilaviy nizolar soni qariyb 1,5 baravarga oshgani ham shuni ko‘rsatadi.

Ajralish arafasida turgan oilalarni tiklash maqsadida viloyat hokimligi, prokuratura, IIB, sudlar, oila va xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash, kambag‘allikni qisqartirish va bandlik boshqarmalari, mahallalar uyushmasining viloyat hududiy boshqarmasi, tuman, shahar hokimliklari, imom-xatiblar, otinoyilar, nuroniylar hamda boshqa nodavlat tashkilotlari bilan hamkorlikda keng ko‘lamli ishlar olib borilmoqda. Xususan, sudga nikohdan ajrashish maqsadida berilgan har bir da‘vo arizasi bo‘yicha mahallalar kesimida ma‘lumotlar shakllantirilib, ularni yarashtirish choralarini ko‘rish uchun viloyat oila va xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash boshqarmasiga taqdim etib borilmoqda. Qolaversa, bu boradagi ishlarni sudda ko‘rishda oila va xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘limlari hamda mahalla fuqarolar yig‘inlarining xulosalarini olish yo‘lga qo‘yilgan.

2023-yil davomida Namangan viloyati bo‘yicha sudlar tomonidan 2 mingga yaqin oilaviy nizolar tarafdari o‘zaro kelishtirish yo‘li bilan hal etildi. 164 ta oila esa yarashtirildi. Bu bilan oilaviy ajrimlar soni 2022-yilga nisbatan birmuncha kamaydi.

Bir so‘z bilan aytganda, “Oila sudyalari” faoliyati nikohdan ajratish yuzasidan ariza bergan er-xotinlarni yarashtirish, oilada sog‘lom muhitni tiklash, oiladagi voyaga yetmagan farzandlarning huquqlarini ishonchli himoya qilishga xizmat qilayotgani quvonarlidir.

O‘lmasbek TOSHPO‘LATOV,
fuqarolik ishlari bo‘yicha Namangan tumanlararo sudi sudya yordamchisi

Dang‘ara tumanida yashovchi fuqaro Zavqiddin Saydullayev (ism-shariflari o‘zgartirilgan) muqaddam 2 marotaba sudlangan. Sodir etgan jinoyati uchun axloq tuzatish ishi jazosini o‘tayotgan muddatda yana jinoyatga qo‘l urdi.

Eski “hunar”ning
XUMORI

Gap shundaki, u ikkinchi marotaba – 2021-yilda o‘g‘irlik, firibgarlik va transport vositasini olib qochish jinoyatlari uchun qonuniy jazoga tortilgandi. Biroq oradan 2 yil o‘tib, eski “hunar”ning xumori tutib qoladi.

Z. Saydullayev qo‘qonlik Asrorjon Asqarov bilan o‘smirlik davrida, usta-kosib Umrbek Eshmatovga shogird tushgan paytida tanishgan. Shundan buyon salom-alik qilib turishadi.

Xullas, A. Asqarov 2023-yil 12-avgust kuni “Matiz” avtomashinasida kirakashlik qilib yurgan vaqtida Zavqiddin qo‘ng‘iroq qiladi.

– Og‘ayni, farzandli bo‘ldim. “Roddom”ga kelgin, shu yerdaman, – deya Asrorjonni Dang‘ara tuman markaziy shifoxonasiga chaqiradi.

A. Asqarov aytilgan manzilga yetib boradi.

– Bugun juda xursandman. Sen mashinangda meni olib yurgin, xizmat haqingni to‘layman, – deb iltimos qiladi Z. Saydullayev “Matiz”ga o‘tirgach.

Shundan so‘ng Zavqiddin mashinaga benzin quyib beradi. Keyin ikkovlon hunar o‘rgatgan us-

tozlari Umrbek Eshmatovnikiga borishadi. Albat, ta, xonadon sohibi eski shogirdlarini iliq qarshi olib, hovliga boshlaydi. Yoz fasli bo‘lgani bois us-toz-shogirdlar so‘rida suhbatlashib o‘tirishadi.

Taxminan yarim soat o‘tirishgach, Zavqiddin o‘rindiqa qolib ketgan sigaretini olib kelish uchun og‘aynisidan mashina kalitini so‘raydi. U “Matiz” kalitini olib ko‘chaga chiqadi-da, mashinani noma‘lum tomonga olib qochadi.

Umrbek aka va Asrorjon uning qaytib kirmaganidan hayron bo‘lib, ko‘chaga chiqishadi. Qarashsaki, mashina ham, Z. Saydullayev ham yo‘q. A. Asqarov darhol uning uyali telefoniga qo‘ng‘iroq qiladi. Ammo Zavqiddin telefonini allaqachon o‘chirib qo‘ygandi. Shu bois Asrorjon unga “SMS” xabar yuborib, mashinani olib kelishini talab qiladi. Biroq, hadeganda javob bo‘lavermaydi. Bundan tashvishga tushgan ustoz-shogird mashinani qidirib, dastlab Dang‘ara tuman shifoxonasining tug‘uruq bo‘limiga, so‘ng Z. Saydullayevning uyiga borishadi. Lekin uni topisholmaydi. Oxir-oqibat A. Asqarov toqati-toq bo‘lib, viloyat IIBning “102” qisqa raqamiga murojaat qiladi.

Yarim tunda Zavqiddin Asrorjonga “SMS” xabar keladi. Mazkur xabarida u mashinani Qo‘qon shahridagi “Media park” savdo majmuasi yaqinida ochiq qoldirib ketganini va ertaga ko‘rishlarini yozgandi. Shuning uchun A. Asqarov darhol IIB xodimlarini o‘sha joyga boshlab boradi. Mashina ko‘zdan kechirilganda ichidan 100 ming so‘m pul yo‘qolgani aniqlanadi. Qolaversa, IIB xodimlari planshet orqali tekshirib ko‘rib, mashina vositasida 2 ta – 1 million 980 ming so‘mlik jarimaga tortiladigan ma‘muriy huquqbuzarlik sodir etilganini ham ma‘lum qilishadi.

Shundan so‘ng “qahramon”imizga nisbatan jinoyat ishi qo‘zg‘atiladi. Mazkur ishni ko‘rib chiqqan jinoyat ishlari bo‘yicha Qo‘qon shahar sudi uni Jinoyat kodeksining tegishli moddalar bilan aybdor deb topib, 10 yil 6 oy muddatga ozodlikdan mahrum qilish jazosiga mahkum etdi. Sudlanuvchiga jazo tayinlashda jinoyat ishlari bo‘yicha Qo‘qon shahar sudining 2021-yil 11-oktabrdagi hukmi bilan tayinlanib, o‘talmay qolgan jazo muddati ham inobatga olindi.

Po‘latjon MAMATUSMONOV,
jinoyat ishlari bo‘yicha Qo‘qon shahar sudi sudyasi

Ma‘lumki, giyohvandlik moddalarini yetishtirish, sotish og‘ir jinoyat hisoblanadi. Har yili bu “zahri qotil” tufayli qanchalab odamlar dunyodan ko‘z yummoqda, qanchasi nogiron bo‘lib qolmoqda, yana qanchasi umrini panjara ortida o‘tkazmoqda. Afsuski, bundan xulosa chiqarmaydiganlar ham ko‘p. Sudlanganlarning qariyb hammasi giyohvandlikning og‘ir jinoyat ekani-yaxshi bilsa-da, bu jirkanch ishga qo‘l urayotgani afsuslanarlidir.

Ilhom Temirov (ism-shariflari o‘zgartirilgan) bilan Habib Aliyev o‘sha kuni ovloq joydan yovvoyi holda o‘sovchi nasha o‘simligini olib, tanishiga sotish maqsadida avtomashinaga o‘tirib yo‘lga tushishadi. Ularni Yakkasaroy tumanidagi kafelarning biri oldida ichki ishlar organi xodimlari to‘xtatishadi. Ular o‘tirgan avtomashina ko‘zdan kechirilganda, orqa o‘rindiqdagi qora rangli polietilen pa-

ketda ikki litr hajmli shisha banka ichidagi o‘simlik shubha uyg‘otadi. Shu sababli, mashina yaxshilab ko‘zdan kechirilib, xolislar ishtirokida bayonnoma rasmiylashtiriladi.

Toshkent viloyat ichki ishlar bosh boshqarmasi Ekspert-kriminalistika markazining xulosasiga ko‘ra, ulardan olingan shishali banka ichidagi o‘simlik moddasi marixuana bo‘lib chiqdi. Giyohvand moddaning sof og‘irligi 122,51 grammga tengligi aniqlandi. Dastlabki tergov va sud jarayonida “og‘ufurushlar” ayblariga iqror bo‘lishdi. Sudlanuvchilarga jazo tayinlashda ularning oilaviy sharoitini, qilmishidan pushaymonligini va boshqa jihatlarni e‘tiborga oldi, albatta. Sudning hukmi bilan sudlanuvchilarning har ikkisi ham 5 yil muddatga ozodlikdan mahrum qilindi.

“Qora dori”ning kasofati ularni sudning qora kursisiga yetakladi. Ayni kuch-quvvatga to‘lgan, mehnat qilib charchamaydigan davrida ular endi ko‘p narsadan mahrum. Yuqoridagilardan xulosa chiqarish esa o‘zingizga havola.

Tubsiz jarlik – ajal changalidan o‘zimizni, yaqinlarimizni, jamiyatimizni asrash uchun hamisha uyg‘oq bo‘lishimiz zarur. “Zahri qotil”ni ostonamizga aslo yaqinlashtirmaylik. Bu illatning oldini olish va unga qarshi kurashish nafaqat huquqni muhofaza qiluvchi organlarning, balki har bir fuqaroning burchidir.

Farhod ABDUSHUKUROV,
jinoyat ishlari bo‘yicha Yakkasaroy tuman sudi sudyasi

Asrlar mobaynida inson qaysi millat, qaysi din, qaysi jins vakili bo'lishidan qat'i nazar, doimo ustoz ilmiga, uning muhabbatiga ehtiyoj sezadi. Bejizga dono xalqimiz fan bog'ining bog'bonlariga "Ustoz otangday ulug'" maqoli bilan sifat bermaydi. Sababi, inson dunyoga kelibdimi, avvalo o'z oilasidan, so'ngra, ustozlaridan ta'lim-tarbiya oladi. Hayot yo'llarida neki yutuqqa erishar ekan, unda ustozlarining beqiyos hissasi bor.

Haq yo'linda kim sanga bir harf o'qutmish ranj ila...

Buyuk mutafakkir, g'azal mulking sultoni Alisher Navoiyning quyidagi so'zlari ham ustoz maqomiga yuksak ehtirom namunasidir:

Haq yo'linda kim sanga bir harf o'qutmish ranj ila,

Aylamak bo'lmas ado oning haqin yuz ganj ila.

Yoki mashhur masalnavis, "Zarbul-masal" asari muallifi Gulxaniy "Ustoz ko'rmagan shogird har maqomga yo'rg'alar" deya kelgusi avlodning ustoz mahoratisiz, uning bilimi, tajribasi, eng avvalo, mehrisiz hattoki oila tutumida ham mushkulotlarga uchrashi haqida ogohlantiradi.

Tarixga nazar solsak ham ota-bobolarimiz ustozning hurmatini osmon qadar yuksaklikka ko'targaniga guvoh bo'lamiz. Bu haqda shoirlar, yozuvchilar, tarixchilar ham yozib qoldirishgan. Ulug'larimiz ustozidan bir qadam orqada yurishgan, ular o'tirgan davrada xijolat bo'lib, ularning istak va xohishlarini o'zlarinikidan ham ustun qo'yishgan. O'z ota-onalariga qanday muhabbatda bo'lsalar, ustozga ham shunday munosabatda bo'lishgan. To'g'ri, oradan necha yillar o'tdi, qanchadan-qancha hukmdorlarni ko'rdi bu dunyo, ammo ustozga e'tibor, uning shaxsiga ehtirom yuksalsa yuk-saladiki, aslo pasaymaydi.

O'zbekiston Respublikasining

"Pedagogning maqomi to'g'risida"gi qonuni kuchga kirganiga ko'p vaqt bo'lgani yo'q. Mazkur qonun bilan pedagoglarning huquqlari, majburiyatlari va ular faoliyatining asosiy kafolatlari qonun darajasida himoya qilinishi kafolatlandi. Ushbu qonunning 3-moddasiga ko'ra, O'zbekiston Respublikasida pedagogning maqomi tan olinadi. Pedagoglarning o'z kasbiy faoliyatini yuritishi uchun tashkiliy-huquqiy shart-sharoitlar yaratiladi. Ularning ijtimoiy himoyasi ta'minlanadi va huquqlarni amalga oshirishi uchun kafolatlari beriladi.

Pedagoglarning huquqlari, sha'ni, qadr-qimmati va ishchanlik obro'si davlat himoyasida bo'ladi. Mazkur moddada pedagoglarning o'z kasbiy faoliyatida qonunda taqiqlanmagan barcha huquqlarda to'la-to'kis foydalanishi, uning shaxsi daxlsiz va qonun himoyasida ekanligi ta'kidlangan. Chunki pedagog bugungi va kelgusi avlodni tarbiyalashda muhim tashabbuslarni ilgari suruvchi, ertangi kundagi maqsadlarni yaratuvchi jonkuyar shaxsdir.

Bundan tashqari, mazkur qonunda murabbiylik faoliyatiga ham alohida to'xtalib o'tiladi. Qonunning 4-moddasiga ko'ra, "Umumiy o'rta ta'lim tashkilotida ilk bor kasbiy faoliyatini boshlayotgan shaxsga bir o'quv yili davriga murabbiylikni amalga oshirish uchun tajribali pedagog birlashtiriladi.

Murabbiylikni amalga oshirganligi uchun pedagogning bazaviy lavozim maoshiga qo'shimcha haq to'lanishi mumkin. Murabbiylikni amalga oshiruvchi pedagogga qo'yiladigan talablar va uning faoliyatini tashkil etish tartibi qonunchilik hujjatlarida belgilanadi".

Shuningdek, qonunning 14-moddasiga ko'ra, respublikaning olis hududlarida joylashgan ta'lim tashkilotlariga boshqa hududlardan mehnat faoliyatini amalga oshirish uchun jalb qilingan oliy ma'lumotli pedagoglarga qonunchilik hujjatlariga muvofiq bir martalik boshlang'ich yordam puli va uy-joylarni ijaraga olganlik uchun har oylik pul kompensatsiyasi to'lanishi belgilandi. Bu esa pedagoglarning ijtimoiy himoyasi yana bir karra qonun darajasida mustahkamlanganidan dalolatdir.

Har qanday jamiyatning nufuzi ta'limga bo'lgan e'tibor, shu nuqtai nazardan, ustozga ko'rsatilgan ehtiromga chambarchas bog'liqdir. Ustoz va murabbiylar, pedagoglar barchamizni "yo'lda kuza-tib boruvchi", yurt kelajagiga daxldor, O'zbekistonning buguni va ertasi uchun beminnat xizmat qiluvchi shaxslardir.

Malika TOLLIBAYEVA,
"Madad" NNT Samarqand shahar huquqiy maslahat byurosi bosh mutaxassisi

XUSUSIY TASHKILOTDA HAM MEHNAT DAFTARCHASI YURITILADIMI?

– Men xususiy tashkilotga ishga kirmoqchi edim. Xususiy tashkilotda ham mehnat daftarchasi yuritiladimi?
Shaxlo ALLAYEVA

– Mehnat kodeksining 125-moddasida mehnat daftarchasini yuritish to'g'risida batafsil ma'lumot berilgan. Jumladan, lozim darajada tasdiqlangan qog'oz yoki elektron shakldagi mehnat daftarchasi xodimning mehnat stajini tasdiqlovchi va jismoniy shaxsning mehnat faoliyati to'g'risidagi verifikatsiya qilingan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan asosiy hujjat hisoblanadi.

Elektron shakldagi mehnat daftarchasi mehnat shartnomasini ro'yxatga olish, tuzish, unga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish, shuningdek uni bekor qilish chog'ida avtomatik rejimda "Yagona milliy mehnat tizimi" idoralararo dasturiy-apparat kompleksida shakllantiriladi.

Ishga qabul qilish, bajariladigan ish, boshqa ishga o'tkazish va mehnat shartnomasini bekor qilish to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladigan, xodimning mehnat faoliyati va mehnat staji haqidagi axborot mehnat faoliyati to'g'risidagi ma'lumot hisoblanadi.

Ish beruvchi (bundan jismoniy shaxslar bo'lgan ish beruvchilar mustasno) tashkilotda besh kundan ortiq ishlagan barcha xodimlar uchun mehnat daftarchalarini yuritishi shart.

Ish beruvchi ishga qabul qilish, boshqa ishga doimiy o'tkazish va mehnat shartnomasini bekor qilish to'g'risidagi ma'lumotlarni mehnat daftarchasiga hamda "Yagona milliy mehnat tizimi" idoralararo dasturiy-apparat kompleksiga kiritishi shart. Xodimning yozma arizasiga ko'ra asosiy ish joyidagi ish beruvchi mehnat daftarchasiga o'rindoshlik asosida ishlagan va vaqtincha boshqa ish beruvchiga xizmat safariga yuborilgan davrlar haqidagi yozuvlarni ham kiritadi. Mehnat shartnomasini bekor qilish asoslari (sabablari) mehnat daftarchasiga yozilmaydi.

Elektron mehnat daftarchasini shakllantirish va xodimning mehnat faoliyati to'g'risidagi ma'lumotlarni verifikatsiya qilish tartibi qonunchilikda belgilanadi.

Xodim mehnat faoliyati haqidagi ma'lumotlarni elektron holatda olishga haqlidir. Xususan, xodim oxirgi ish joyidagi ish beruvchidan ushbu ish beruvchida ishlagan davr uchun – lozim darajada tasdiqlangan qog'ozda yoki ish beruvchining elektron raqamli imzosi bilan imzolangan elektron hujjat tarzida olishi mumkin. U tegishli ma'lumotlarni mehnat organida – lozim darajada tasdiqlangan qog'ozda yoki vakolatli shaxsning elektron raqamli imzosi bilan imzolangan elektron hujjat shaklidagi elektron tashuvchida olishga haqlidir.

Ish beruvchi xodimga ish beruvchida ishlagan davri uchun mehnat faoliyati to'g'risidagi ma'lumotlarni xodimning yozma shaklda berilgan yoki ish beruvchining elektron pochta manziliga yuborilgan arizasi-da ko'rsatilgan usulda (lozim darajada tasdiqlangan qog'ozda yoki ish beruvchining elektron raqamli imzosi bilan imzolangan elektron hujjat tarzida) quyidagicha, ya'ni, xodimning ishlash davrida – ushbu ariza berilgan kundan e'tiboran uchun ish kunidan kechiktirmay, mehnat shartnomasini bekor qilishda esa shartnoma bekor qilingan kuni taqdim etishi shart.

Siz ishga kirayotgan korxonada yoki tashkilot rahbari o'rtasida siz bilan mehnat shartnomasi tuzilishi lozim. Tuzilgan mehnat shartnomasi asosida buyruq chiqarib, rasmiylashtiriladi. Mehnat daftarchangizga siz ishga qabul qilingan sana, buyruq raqami va lavozimingiz kiritib, imzolandi.

Najmiddin ESHMURZAYEV,
Sariosiyo tuman adliya bo'limi yuridik xizmat ko'rsati markazi boshlig'i

E'LONLAR

Toshkent viloyat adliya boshqarmasi huzuridagi malaka komissiyasining 2024-yil 9-aprelda 12/2024-son yig'ilish qarori va boshqarma boshlig'ining 2024-yil 13-aprelda 100-um-son buyrug'iga asosan Toshkent viloyat adliya boshqarmasi tomonidan Zangiota tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Raxmanov Ermumin Mirzayevichga 2020-yil 22-aprelda berilgan TS 0039 raqamli xususiy notarial faoliyat bilan shug'ullanish huquqini beruvchi litsenziyaning amal qilishi 2024-yil 15-apreldan 1 oy muddatga to'xtatildi;

Toshkent viloyat adliya boshqarmasi huzuridagi malaka komissiyasining 2024-yil 9-aprelda 13/2024-son yig'ilish qarori va boshqarma

boshlig'ining 2024-yil 13-aprelda 101-um-son buyrug'iga asosan Toshkent viloyat adliya boshqarmasi tomonidan Bo'stonliq tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Duysenova Zemzegul Anarkulovnaga 2020-yil 20-aprelda berilgan TS 0018 raqamli xususiy notarial faoliyat bilan shug'ullanish huquqini beruvchi litsenziyaning amal qilishi 2024-yil 15-apreldan 1 oy muddatga to'xtatildi.

Toshkent viloyat adliya boshqarmasi huzuridagi malaka komissiyasining 2024-yil 9-aprelda 14/2024-son yig'ilish qarori va boshqarma boshlig'ining 2024-yil 13-aprelda 102-um-son buyrug'iga asosan Toshkent viloyat adliya boshqarmasi tomonidan Chinoz tumanida xususiy

amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Xatamova Gulirux Farxadovnaga 2020-yil 22-aprelda berilgan TS 0075 raqamli xususiy notarial faoliyat bilan shug'ullanish huquqini beruvchi litsenziyaning amal qilishi 2024-yil 15-apreldan 1 oy muddatga to'xtatildi.

Toshkent viloyat adliya boshqarmasi huzuridagi malaka komissiyasining 2024-yil 9-aprelda 15/2024-son yig'ilish qarori va boshqarma boshlig'ining 2024-yil 13-aprelda 103-um-son buyrug'iga asosan Toshkent viloyat adliya boshqarmasi tomonidan Bo'ka tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Yoqubova Shaxnoza Xakimovnaga 2020-yil 20-aprelda berilgan TS 0012 raqamli xususiy notarial faoliyat

bilan shug'ullanish huquqini beruvchi litsenziyaning amal qilishi 2024-yil 15-apreldan 15 kun muddatga, agar 15 kunda bartaraf etilmasa, bartaraf etilguniga qadar to'xtatildi.

O'zbekiston Respublikasi "Advokatura to'g'risida"gi qonunining 16-moddasiga asosan, Qoraqalpog'iston Respublikasi adliya vazirining 2024-yil 4-aprelda 84-um-sonli buyrug'i bilan Qoraqalpog'iston Respublikasi Nukus shahrida joylashgan "Tumaris JT" advokatlik byurosi advokati Kosnazarova Gulnara Idreysovnaga 2018-yil 29-dekabrda berilgan QR 000103-sonli L-70661084 raqamli advokatlik faoliyati bilan shug'ullanish huquqini beruvchi litsenziyasi hamda advokatlik maqomi tugatildi.

8 MUNOSABAT

Ayni paytda qo'shni mamlakatlar va boshqa xorijiy davlatlarda 8 million nafardan ortiq vatandoshlarimiz istiqomat qilmoqda.

Ta'kidlash joizki, 2017-yildan boshlab O'zbekistonda xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlar bilan doimiy muloqot va hamkorlikni rivojlantirish, ularning mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarda ishtirokini rag'batlantirish, huquq va manfaatlarini to'liq va har tomonlama ro'yobga chiqarishga ko'maklashish borasida salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda. Prezidentimizning 2018-yil 25-oktabrda qabul qilingan "Xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlar bilan hamkorlik sohasida O'zbekiston Respublikasi davlat siyosatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bu borada muhim hujjatdir. Umuman olganda, mustaqillik yillarida respublikamizda vatandoshlar huquqlarini ta'minlash masalalarini tartibga soluvchi 20 ga yaqin huquqiy hujjatlar qabul qilingan. Xalqaro huquq normalariga muvofiq, 2023-yildagi konstitutsiyaviy islohotlar doirasida Konstitutsiyamizning 23-moddasida O'zbekiston Respublikasi o'z hududida ham, uning tashqarisida ham fuqarolarini himoya qilish va ularga homiylik ko'rsatishni kafolatlashi, davlat xorijda yashayotgan vatandoshlar bilan aloqalarni saqlab qolish hamda rivojlantirish to'g'risida xalqaro huquq normalariga muvofiq g'amxo'rlik qilishi belgilandi.

Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasining Saylov kodeksi, "O'zbekiston Respublikasining fuqaroligi to'g'risida"gi hamda "O'zbekiston Respublikasida chet el fuqarolarining va fuqaroligi bo'lmagan shaxslarning huquqiy holati to'g'risida"gi qonunlarida masalaning turli jihatlarini tartibga solingan.

Shuningdek, Prezidentimizning "O'zbekiston – 2030" strategiyasini 2023-yilda sifatli va o'z vaqtida amal-

Xorijda yashovchi vatandoshlarning huquqlarini himoya qilish tizimini mustahkamlash, ular bilan munosabatlarni saqlash va rivojlantirish masalasi butun dunyoda dolzarb ahamiyatga ega. Shu ma'noda aytganda, 1991-yil 31-avgustdagi "O'zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi asoslari to'g'risida"gi qonun bilan xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarni qo'llab-quvvatlashning huquqiy asoslari yaratilgan.

XORIJDAGI VATANDOSHLAR ular bilan hamkorlik qanday?

ga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorida mamlakatimizning vatandoshlar bilan munosabatlarni rivojlantirish sohasidagi strategik ustuvor yo'nalishlari belgilab berildi. Ma'lumki, "O'zbekiston – 2030" strategiyasida 5 ta ustuvor yo'nalish bo'yicha 100 ta muhim maqsad o'z aksini topgan. Strategiyaning 94-maqsadi aynan xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarni qo'llab-quvvatlash, ular bilan doimiy muloqot tizimini joriy etish doirasidagi bir qator vazifalarni nazarda tutadi. Xususan, hujjatda vatandoshlar tomonidan tashkil etilgan jamoat birlashmalari faoliyatini

har tomonlama rag'batlantirish va ularning sonini 300 taga yetkazish ko'zda tutilgan. Qolaversa, vatandoshlar bilan aloqalarni rivojlantirishning ahamiyati va dolzarbligi oshayotgan bir paytda, mamlakatimizda ular bilan samarali hamkorlikni olib borish hamda islohotlarni sifat jihatdan yaxshilash borasida ayrim jihatlariga jiddiy e'tibor qaratish zarur. Avvalo, diaspora soni, yashash joyi, ish sohasi, ko'nikmalari va qiziqishlari haqida aniq tasavvurga ega bo'lish uchun diaspora xaritasini amalga oshirish lozim. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan loyihalarga vatandoshlarni jalb etish bo'yicha bu-

gungi siyosat, institutsional tuzilmalar va tashkilotlar (shu jumladan nodavlat notijorat tashkilotlari), shuningdek davlat dasturlarini tahlil qilish hamda baholash, davlat rejalashtirish tizimining barcha hujjatlarida diasporani rivojlanish hamkori sifatida belgilash, diasporaning O'zbekiston Respublikasiga qo'shayotgan hissasi hisobini ta'minlash, dunyoning turli mamlakatlarda mavjud diasporalarni o'rganish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borish ham alohida ahamiyatga ega. Xorijda istiqomat qilayotgan yuqori malakali o'zbekistonliklarni mahalliy loyihalarni amalga oshirishga jalb etish, mamlakatda "Vatandoshlar kuni"ni joriy etish va uni nishonlash imkoniyatlarini ko'rib chiqish kerak.

Yana aytaylik, diasporaga ko'rsatgan ulkan xizmatlari uchun fuqarolarni, shuningdek, diasporaning faol a'zolarini davlat darajasida taqdirlash mumkin. Bu esa diaspora siyosatini axborot kuzatuv bilan ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Diasporani mamlakat taraqqiyotiga jalb etishda ko'p tomonlama hamkorlikda faol bo'lgan shaxslarni ham rag'batlantiradi.

Taklif sifatida aytadigan bo'lsak, O'zbekiston Respublikasining "Xorijdagi o'zbekistonliklarni qo'llab-quvvatlash davlat siyosati to'g'risida"gi qonunini qabul qilish maqsadga muvofiq. Qonunda vatandoshlar tushunchasini unifikatsiyalash hamda xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarga nisbatan davlat siyosatining maqsadi va tamoyillarini, xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarning fuqaroligi bilan bog'liq masalalarni, davlatning sohaga doir iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy, til va ta'lim siyosatining ustuvor maqsadlarini belgilash ham zarur.

Feruza MIRUKTAMOVA,

Toshkent davlat yuridik universiteti dotsenti v.b., yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori

METODISTNING MUROJAATI QANOATLANTIRILDI

Fuqaro Sh. Qayumovning ish beruvchi tomonidan 100 foizlik ustama to'lovini to'lab bermayotganidan norozi bo'lib qilgan murojaati Buxoro viloyat adliya boshqarmasi tomonidan o'rganildi.

Aniqlanishicha, Sh. Qayumov Kogon shahar maktabgacha va maktab ta'limi bo'limida zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalarni joriy qilish va rivojlantirish bo'yicha metodist lavozimida ishlayotgan bo'lsa-da, unga lavozim maoshining 100 foizi miqdorida ustama to'lanmagan.

Vaholanki, Prezidentimizning 2018-yil 19-fevraldagi "Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalari sohasini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmonining 7-bandida davlat organlari va boshqa budjet tashkilotlarining zamonaviy axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini joriy qilish va rivojlantirishga mas'ul bo'lgan xodimlariga beriladigan har oylik ustama miqdori davlat budjetidan, davlat budjetidan ajratilmagan bo'lsa, ushbu tashkilotlarning budjetdan tashqari mablag'lari hisobidan

xodim lavozim maoshidan 100 foizdan kam bo'lmagan miqdorda belgilangan.

Shuningdek, Mehnat kodeksining 243 va 244-moddalarida ham ish beruvchining o'z moliyaviy ahvolidan qat'i nazar, qonunchilikda, mehnat haqidagi boshqa huquqiy hujjatlarda, mehnat shartnomasida belgilangan mehnatga haq to'lash shartlariga muvofiq xodimlar tomonidan bajarilgan ish uchun haq to'lashni amalga oshirish majburiyati belgilab qo'yilgan.

Murojaatni o'rganish natijasiga asosan fuqaro manfaatida fuqarolik ishlari bo'yicha Kogon tumanlararo sudiga da'vo arizasi kiritilib, sudning hal qiluv qaroriga binoan fuqaroga 33 million 803 ming 503 so'm ustama undirilishi ta'minlandi.

Anvar RAHMONOV,

Buxoro viloyat adliya boshqarmasi mas'ul xodimi

**INSON
va qonun**

MUASSIS:
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
ADLIYA VAZIRLIGI

"Adolat" milliy huquqiy axborot
markazi nashri

info@adolatmarkazi.uz

2007-yil 3-yanvarda
O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida
0081-raqam bilan
ro'yxatga olingan

ISSN 2030-7897

**Bosh
muharrir**

Asliddin
ALIMARDON

TAHRIR HAY'ATI

**Alisher Karimov
Furqat Tojiyev
Akbar Musayev
Xayotjon Klichev
Sevara O'rinboyeva
Yorbek Iskandarov
Dilfuza Ergasheva**

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqriz
qilinmaydi va muallifga
qaytarilmaydi.

Navbatchi
Gulbahor Ortixojayeva
Sahifalovchi-dizayner
Jasur Tojiyboyev

Nashr indeksi: 137

"Inson va qonun" gazetasi hamda "Huquq va burch" ijtimoiy-huquqiy jurnali birlashgan tahririyati kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. A3 bichimida, 2 bosma taboq hajmda, ofset usulida "KOLORPAK" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.

Korxonalar manzili: Toshkent shahri, Yunusobod tumani, 17-mavze, Yangi shahar ko'chasi, 1a-uy

Tiraji – 4120
Buyurtma – 1308

Topshirish vaqti – 19:00
Topshirildi – 19:00

MANZILIMIZ:

**100060, Toshkent sh.
Amir Temur shohko'chasi
19-uy.**

Faks: (71) 233-28-18

**Obuna bo'limi:
(71) 233-25-65**

Bahosi kelishilgan narxda

1 2 3 4 5